

BAZE DE DATE

Proiectarea bazelor de date relaționale

Modelul entitate-asociere

Mihaela Elena Breabăn

© FII 2019-2020

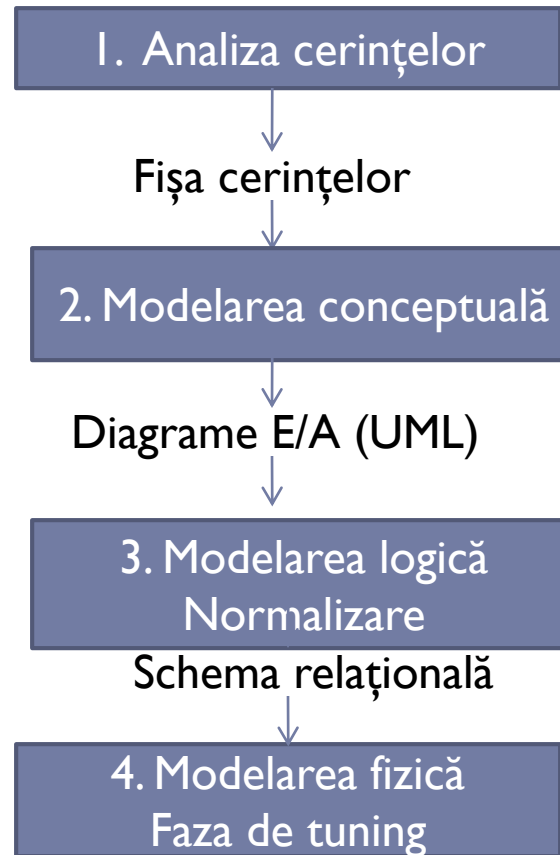
Modelul entitate-asociere (Entity/Relationship)

Obiective

- ▶ Concepte E/A de bază
- ▶ Modelarea constrângerilor
- ▶ Capcane de conectare
- ▶ Modelarea E/A înUML
- ▶ De la diagrame E/A (UML) la schema relațională

Proiectarea unei BD

Metodologie

Concepte E/A clasice (Chen 1976)

▶ Entitate

- ▶ Obiect ce trebuie reprezentat în baza de date
- ▶ Mulțime-entitate - corespunde unui grup de obiecte de același tip, deci unei mulțimi omogene de entități
- ▶ O instanță - entitate
 - ▶ O instanță unic identificabilă

▶ Asociere (Relationship)

- ▶ Conexiune/asociere între două sau mai multe entități (sau chiar a unei entități cu ea însăși)
- ▶ Gradul asocierii = nr. de entități participante
 - ▶ unare/recursive, binare, ternare...
- ▶ Mulțime-asociere – corespunde unei mulțimi omogene de asocieri

▶ Atribut

- ▶ Proprietate a unei entități
- ▶ Pentru asociere
 - ▶ Atribute ale entităților referențiate
 - ▶ Noi atribute

Diagrame E/A

- ▶ Reprezentare grafică a conceptelor E/A
 - ▶ Există mai multe standarde grafice, aici varianta Chen

Mulțime Entitate

Mulțime
Asociere

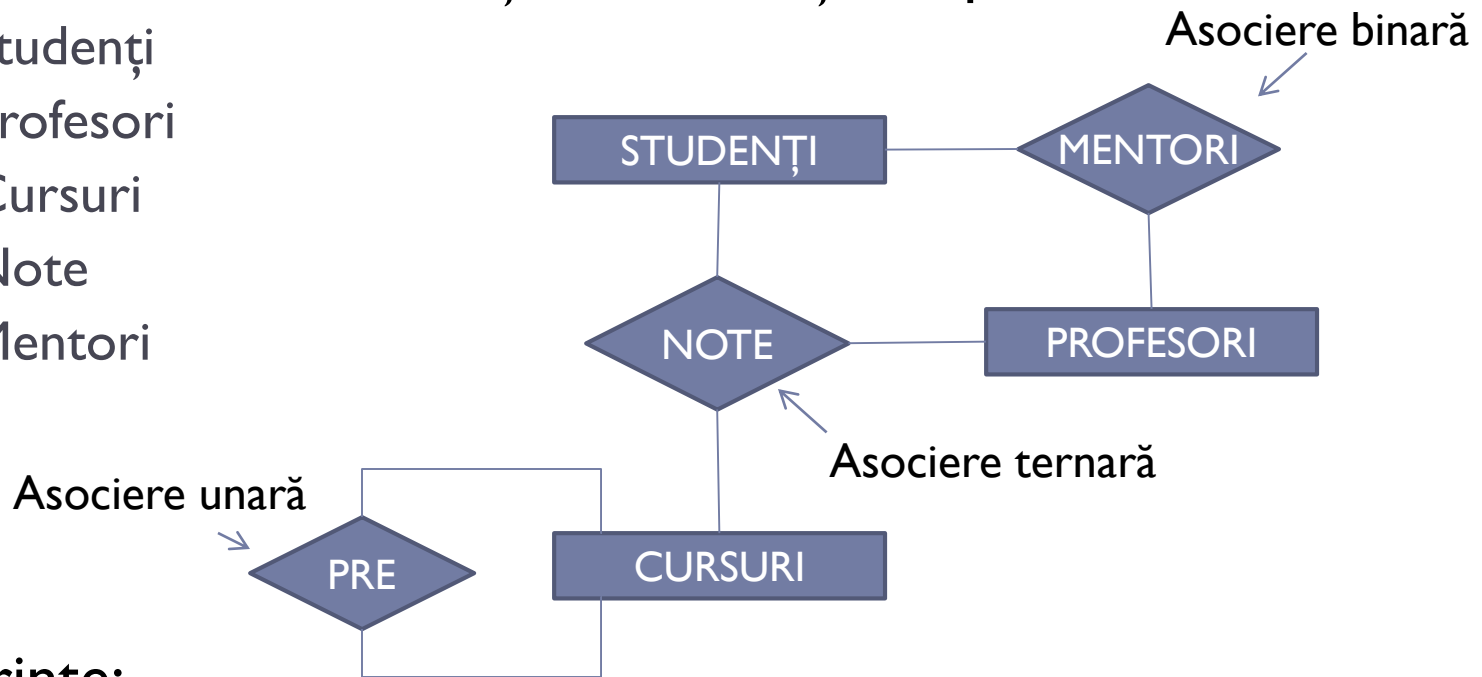
Atribut

- ▶ Un graf
 - ▶ Mulțimile-entitate, mulțimile-asociere și attributele sunt noduri
 - ▶ Există muchii doar între
 - ▶ noduri-entitate și noduri-asociere
 - ▶ noduri-entitate și noduri-atribute
 - ▶ noduri-asociere și noduri-atribute

Exemplu

► O bază de date ce conține informații despre:

- Studenți
- Profesori
- Cursuri
- Note
- Mentori

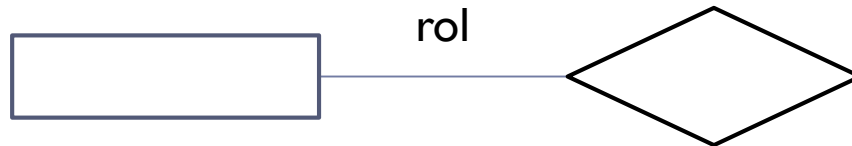
► Cerințe:

- Putem determina notele obținute, cursurile pe care le-a finalizat și creditele obținute de orice student
- Putem determina mentorul oricărui student

Alte concepte E/A

▶ Rol

- ▶ Explică semnificația entităților în asocieri

▶ Cheie primară

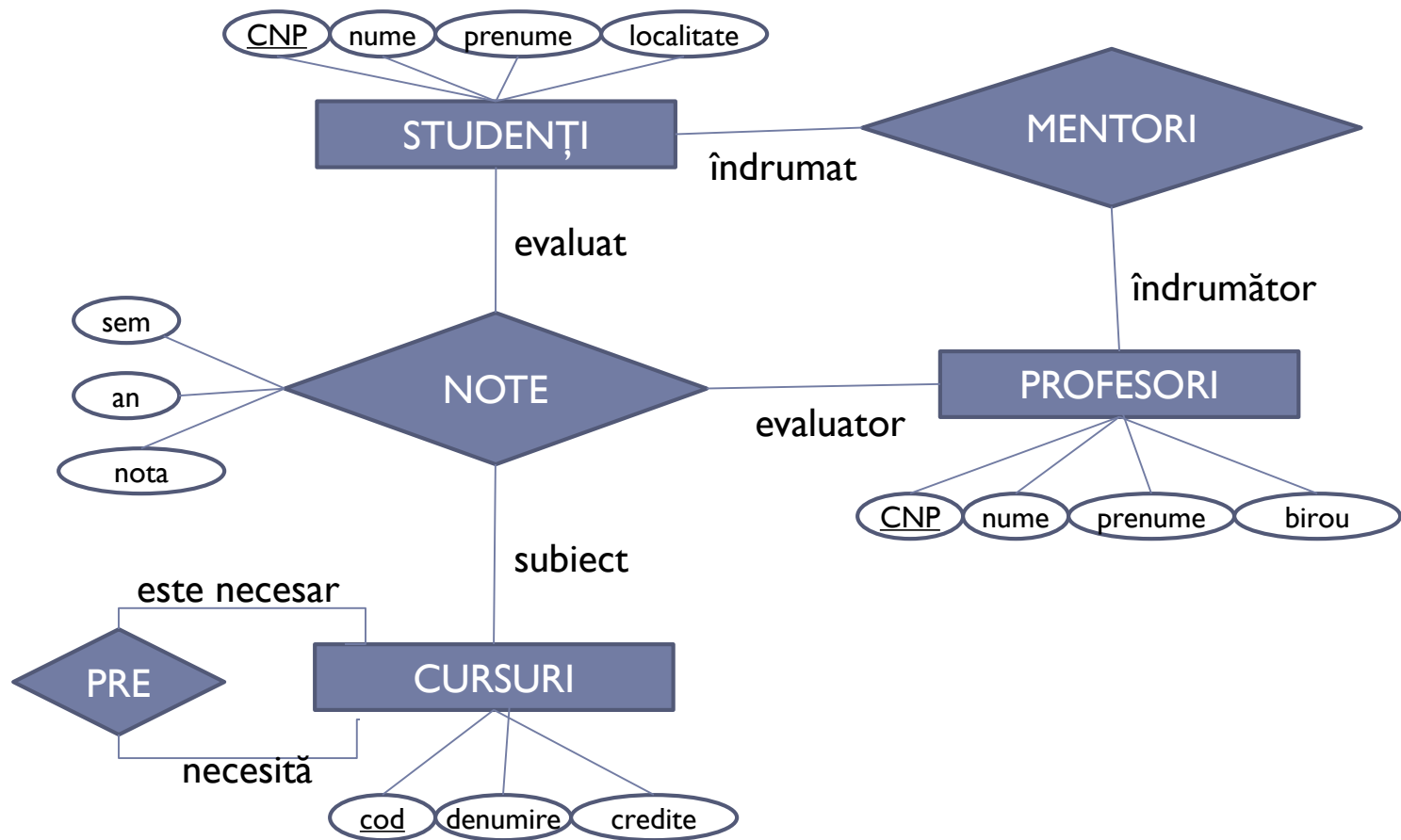
- ▶ Un atribut sau o submulțime minimală de attribute ce identifică unic o instanță-entitate sau o instanță-asociere
- ▶ Obligatorie pentru entități, pentru a indica care instanțe participă în asocieri

Cheie primară

▶ Cheie străină pentru o asociere

- ▶ Un atribut sau o mulțime de attribute care constituie cheie primară pentru entitățile implicate

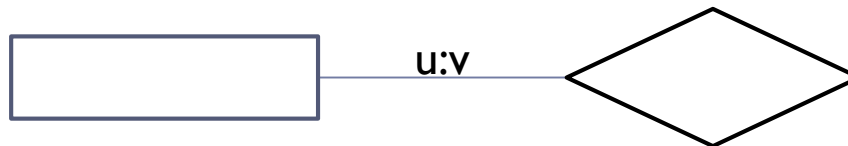
Exemplu

Care sunt cheile străine pentru cele trei mulțimi de asocieri?

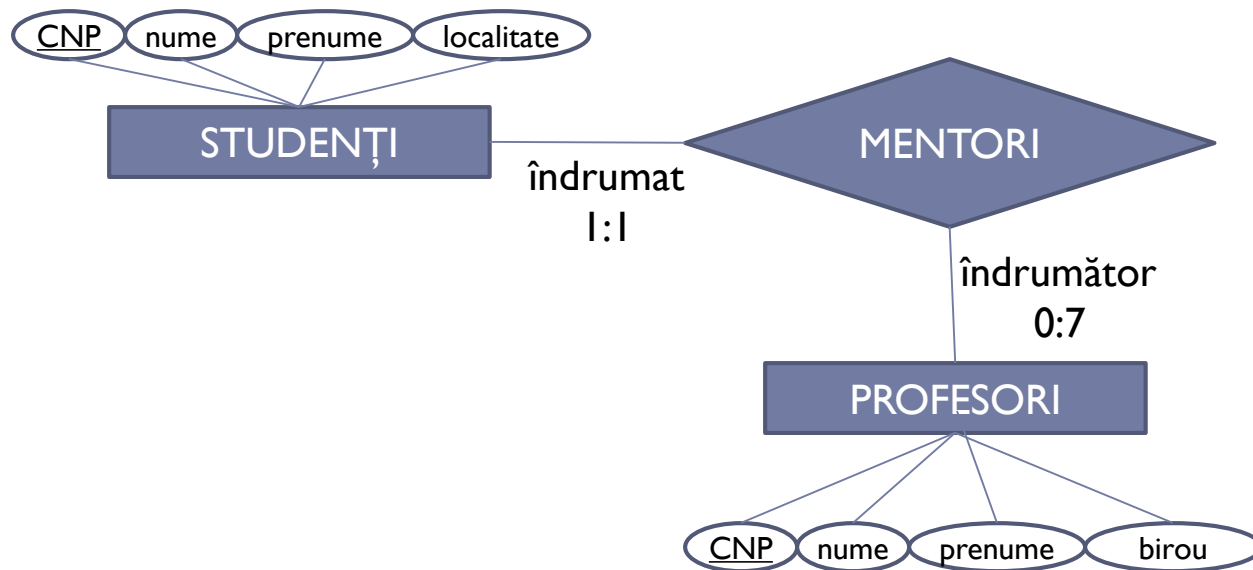
Constrângeri de conectivitate/participare

- ▶ Modelul E/A permite declararea de constrângeri asupra numărului de instanțe-asociere în care o instanță-entitate participă
- ▶ Fie R o mulțime-asociere între n mulțimi-entitate $E_i, i=1..n$. Baza de date satisface constrângerea (E_i, u,v,R) dacă fiecare instanță-entitate din E_i participă în cel puțin u și cel mult v instanțe-asociere din R .

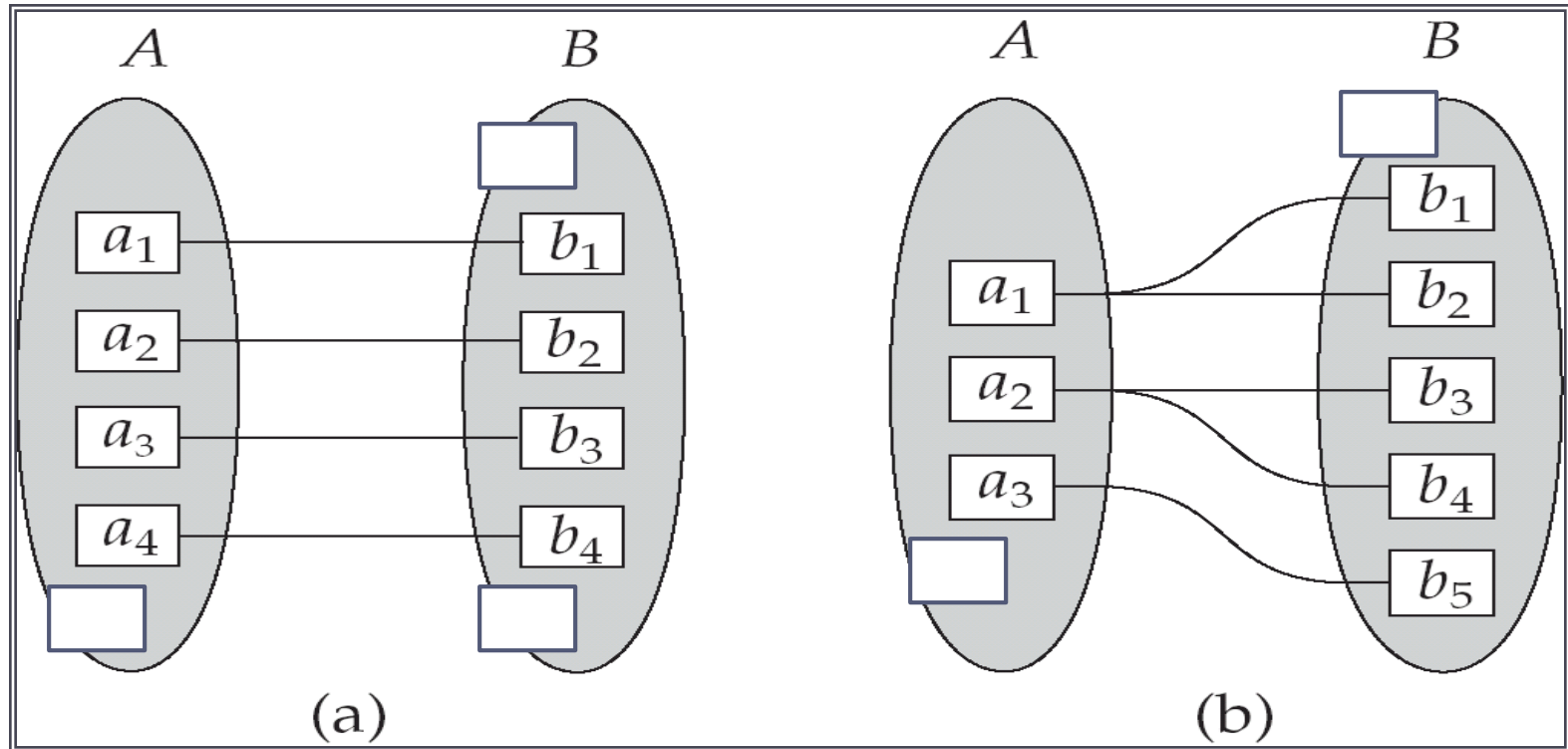

Exemplu

- ▶ (Studenti, 1, 1 Mentori)
- ▶ (Profesori, 0, 7, Mentori)
- ▶ Fiecare student are un singur profesor drept mentor iar un profesor poate fi mentor pentru cel mult 7 studenti

Constrângeri de conectivitate pentru asocieri binare (1)

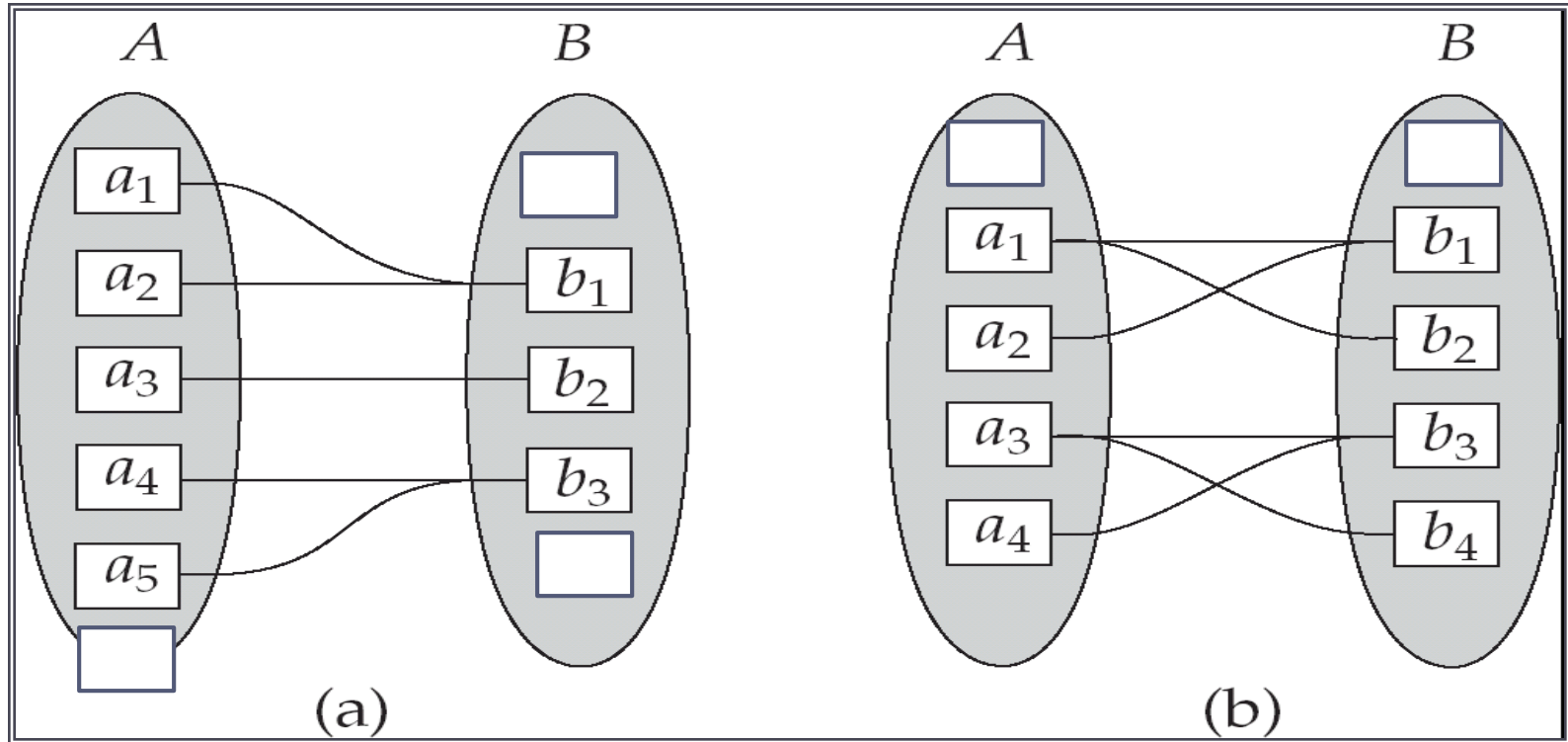
a) Asocierie unu la unu
(A,0,1,R) (B,0,1,R)

b) Asocierie unu la mulți
(A,0,n,R) (B,0,1,R), $n > 1$

Constrângeri de conectivitate pentru asocieri binare (2)

a) Asociere mulți la unu
(A,0,1,R) (B,0,n,R)

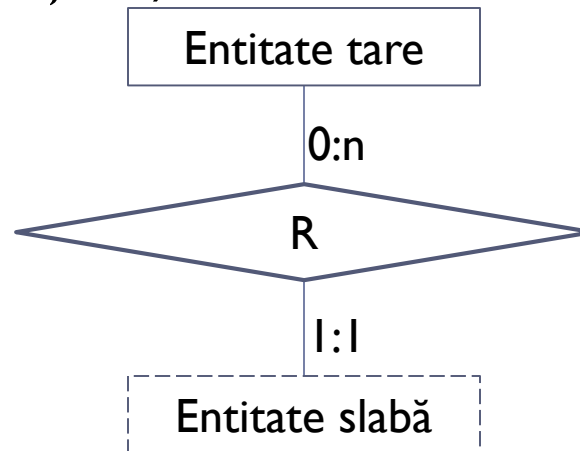

b) Asociere mulți la mulți
(A,0,m,R) (B,0,n,R), $m,n > 1$

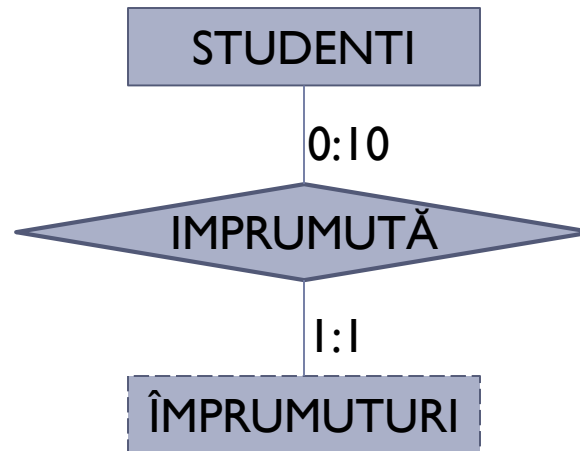
Entitate slabă

- ▶ O mulțime-entitate este slabă dacă existența instanțelor sale depinde de existența instanțelor altei mulțimi-entități (dependență existențială)

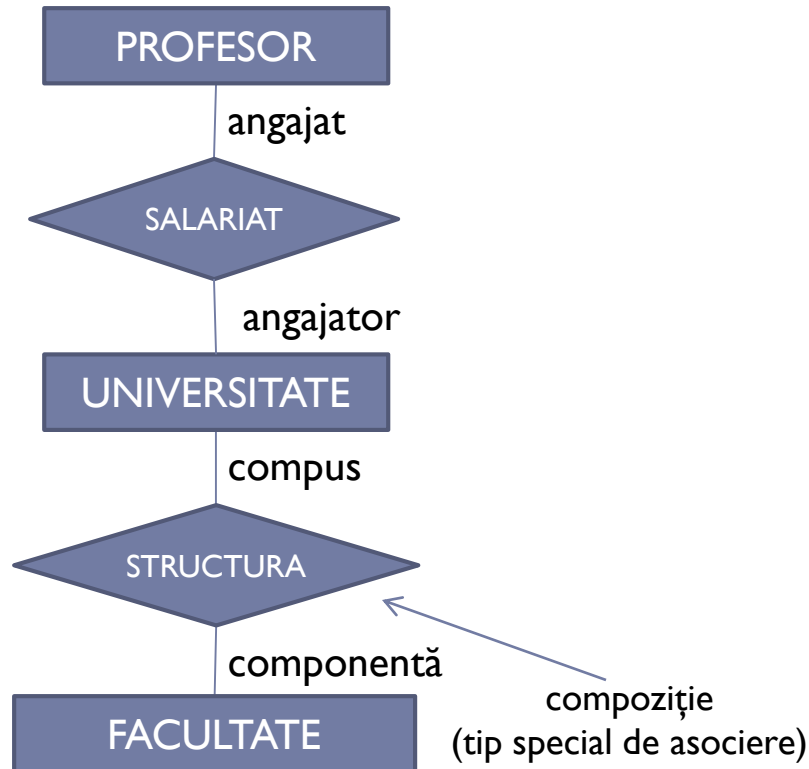
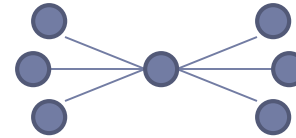

- ▶ Nu are cheie
- ▶ Satisface constrângerea de conectivitate (Entitate_slaba, 1, 1, R), deci participă într-o asociere de tip unu la mulți relativ la entitatea tare

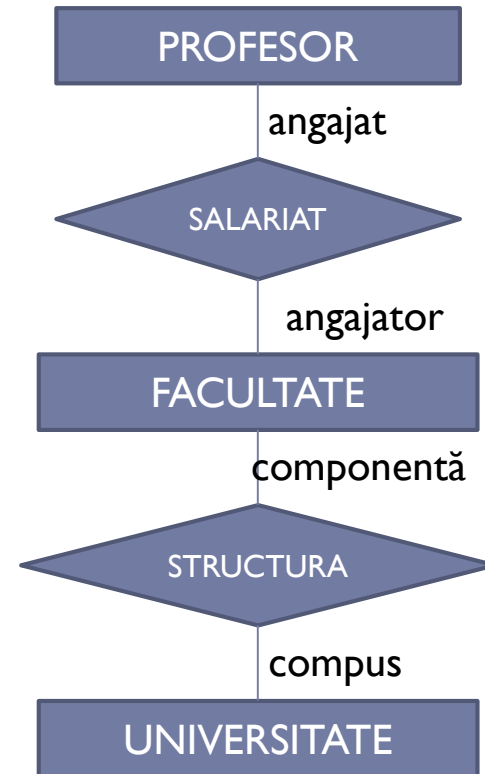
Exemplu

Capcane de conectare (Fan traps)

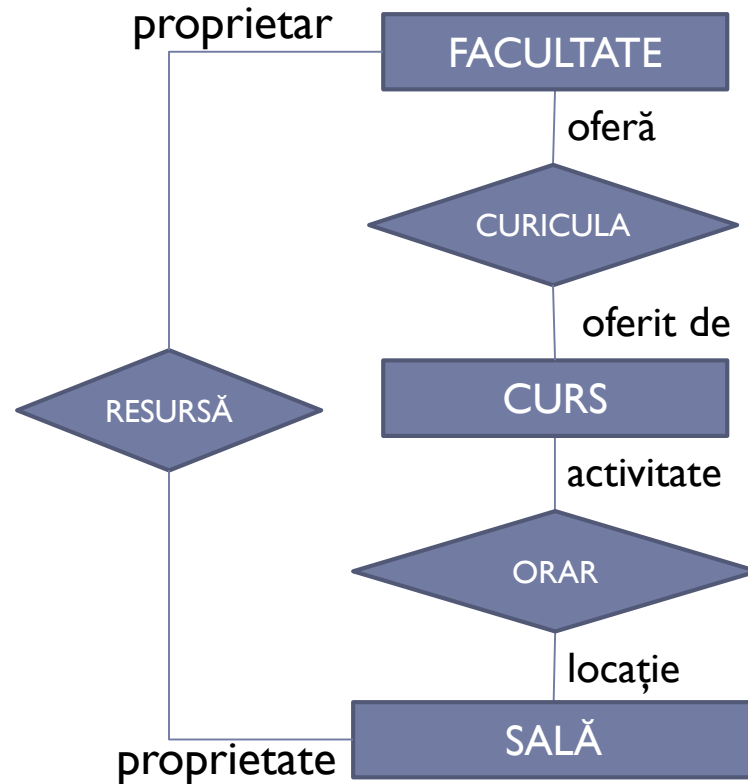
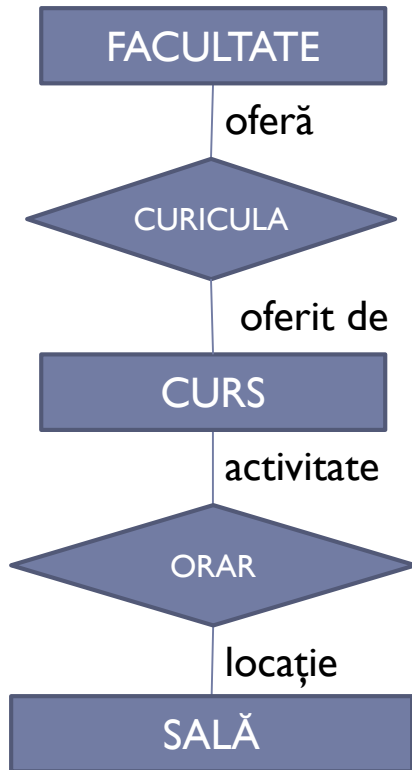
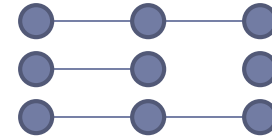

Problema:
La ce departament aparține profesorul X?

Soluția:
Model restructurat

Capcane de conectare (Chasm traps)

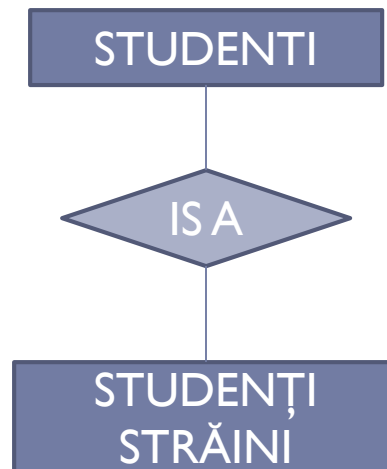
Problema:
Care sunt toate sălile ce aparțin unei facultăți?

Soluția:
Noi asocieri

Modelul E/A extins

Specializare

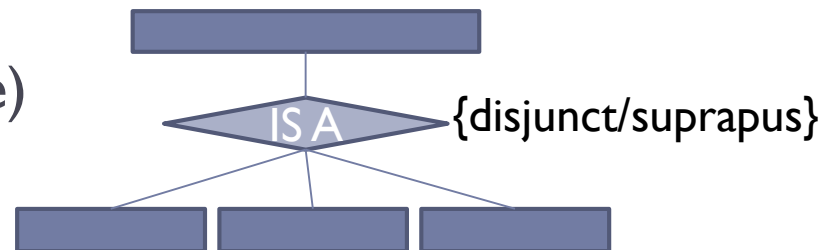
- ▶ Subgrupuri distinctive de instanțe-entități
 - ▶ Au în plus anumite attribute
 - ▶ Participă în asocieri la care nu participă toate instanțele-entități
 - ▶ Corespund unei mulțimi de entități specializate care se află într-o asociere de tip IS-A cu mulțimea de entități de bază

Constrângeri specifice specializării

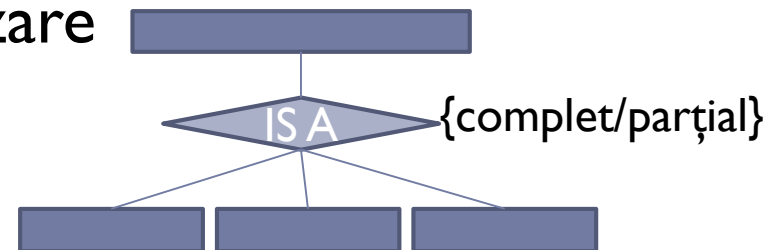
- ▶ Instanțele specializării moștenesc toate atributele și asocierile mulțimii de entități de bază, inclusiv cheia
- ▶ O instanță a unei mulțimi-entitate poate aparține la una sau la mai multe specializări

- ▶ Specializări disjuncte (exclusive)
- ▶ Specializări cu suprapunere

- ▶ O instanță a unei mulțimi-entitate trebuie sau nu să aparțină la cel puțin o specializare

- ▶ Complet
- ▶ Incomplet (parțial)

Modelare UML

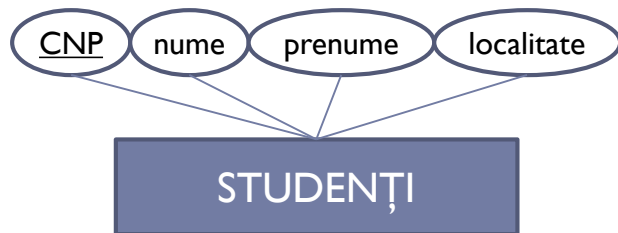
- ▶ **Unified Modeling Language**
 - ▶ Utilizat în ingineria software
 - ▶ Bazat pe concepte orientate obiect
 - ▶ Instrument de comunicare cu clientul în termenii utilizați în companie
 - ▶ Un limbaj foarte mare, utilizăm un set restrâns de elemente (diagrama de clase) pentru a modela o bază de date.

Mapare E/A – UML

E/R	UML
Mulțime-entitate cu atribut	Clasă
Mulțime-asociere fără atribut proprii	Asociere
Mulțime-asociere cu atribut proprii	Clasă de asociere
Specializare	Subclasă
	Compoziție și agregare

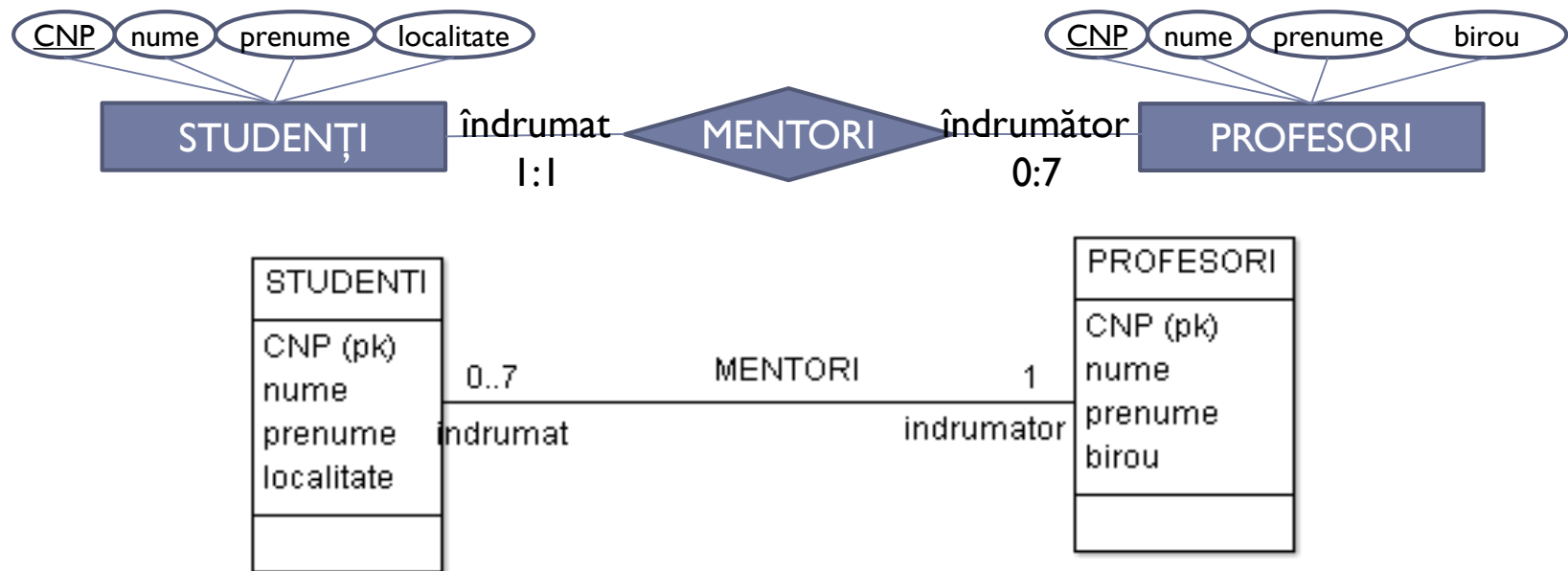
Clase

- ▶ Componente: nume, attribute, metode
- ▶ BD: nume, attribute (cheia primară)

Asocieri

- ▶ Exprimă asocierea dintre obiectele aparținând la **2** clase
- ▶ BD: asocierea dintre instanțele a două entități

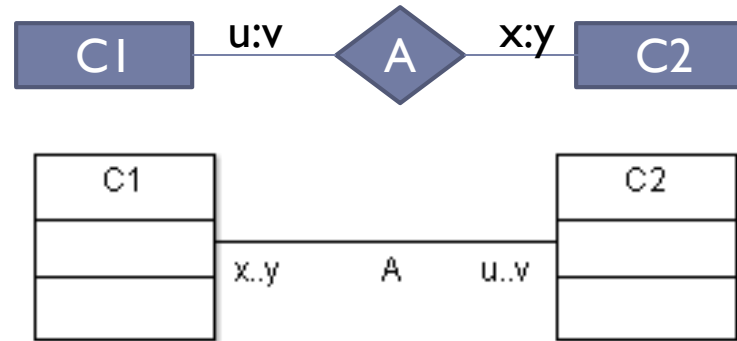
- ▶ Obs: constrângerile de cardinalitate se specifică invers decât în diagramele E/A

Asocieri

Constrângeri de conectivitate/multiplicitate

► Restricții

- $(C1, u, v, A)$
- $(C2, x, y, A)$

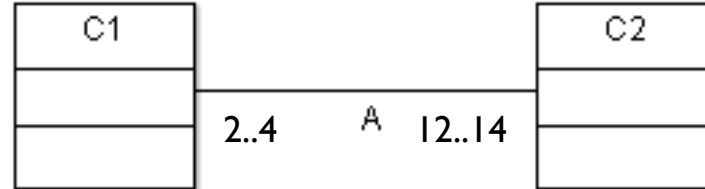
- Fiecare obiect din (instanță a entității) C1 este asociat cu cel puțin u și cel mult v obiecte din (instanțe ale entității) C2
- Fiecare obiect din (instanță a entității) C2 este asociat cu cel puțin x și cel mult y obiecte din (instanțe ale entității) C2

x..y	u..v	Tip asociere
0..1	0..1	unu la unu incompletă
1..1 (1)	1..1 (1)	unu la unu completă (implicită)
0..1	0..* (*)	unu la multi incompletă
...

???

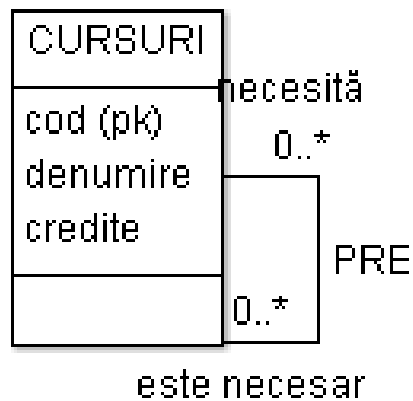
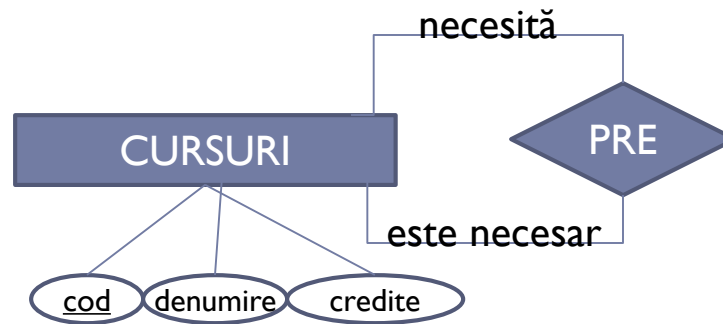
- ▶ Modelați asocierea dintre STUDENTI și UNIVERSITĂȚI. Un student poate studia la cel mult 2 universități și e necesar să studieze la cel puțin una. O universitate primește cel mult 10.000 studenți.

- ▶ Fie asocierea

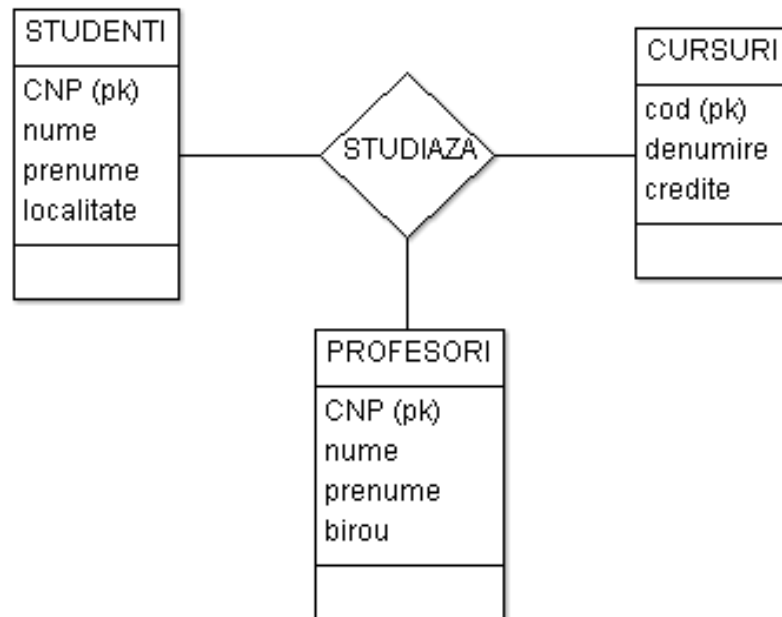

Care e numărul minim de instanțe pentru entitatea C1 și pentru C2?

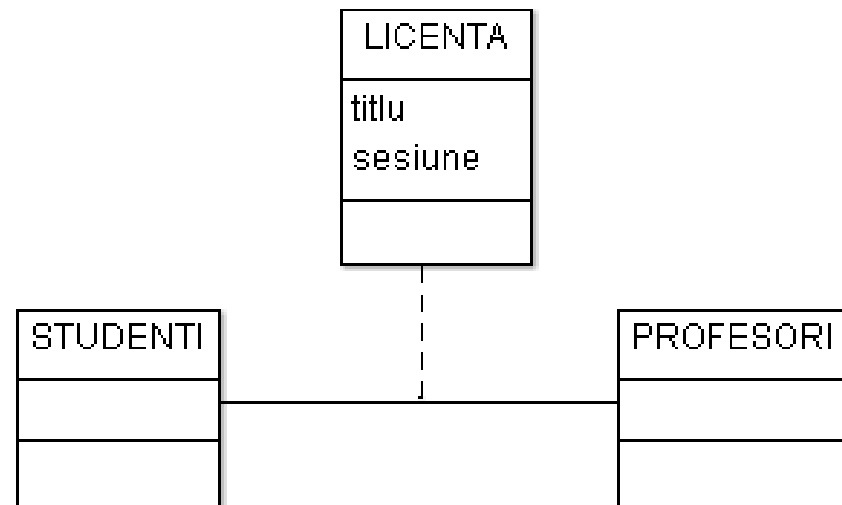
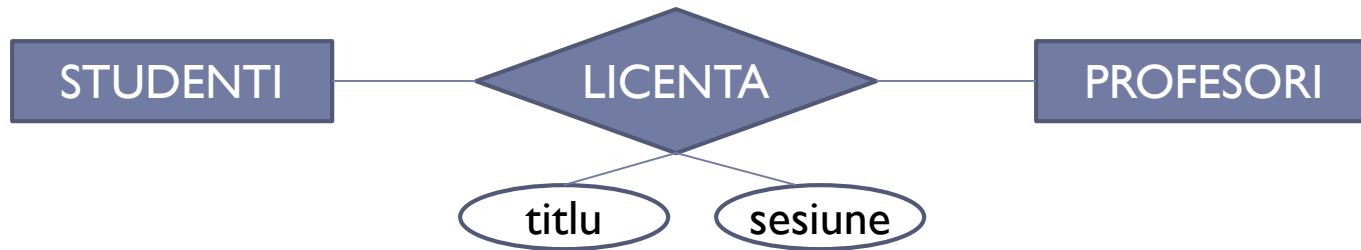
Asocieri recursive

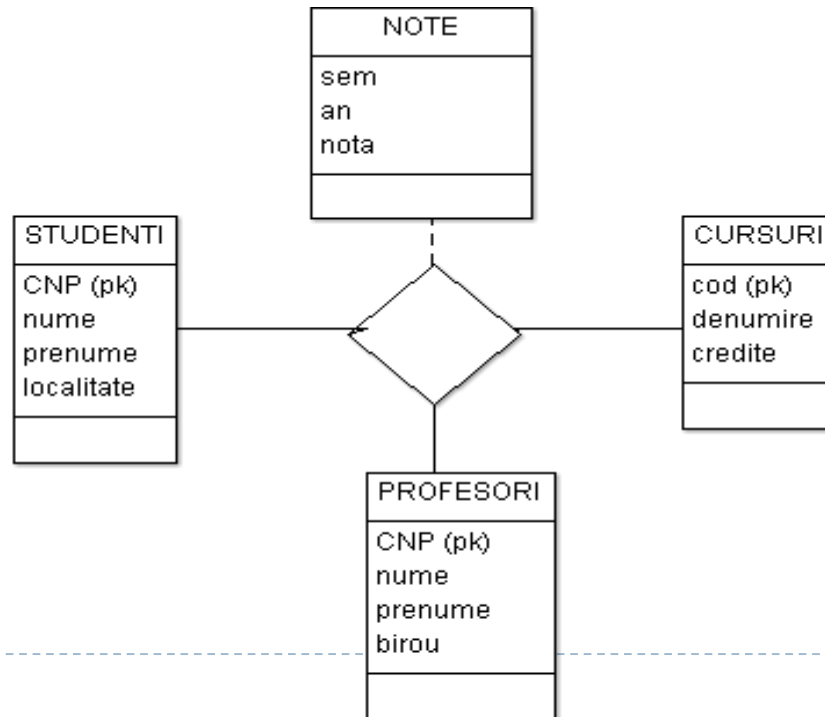
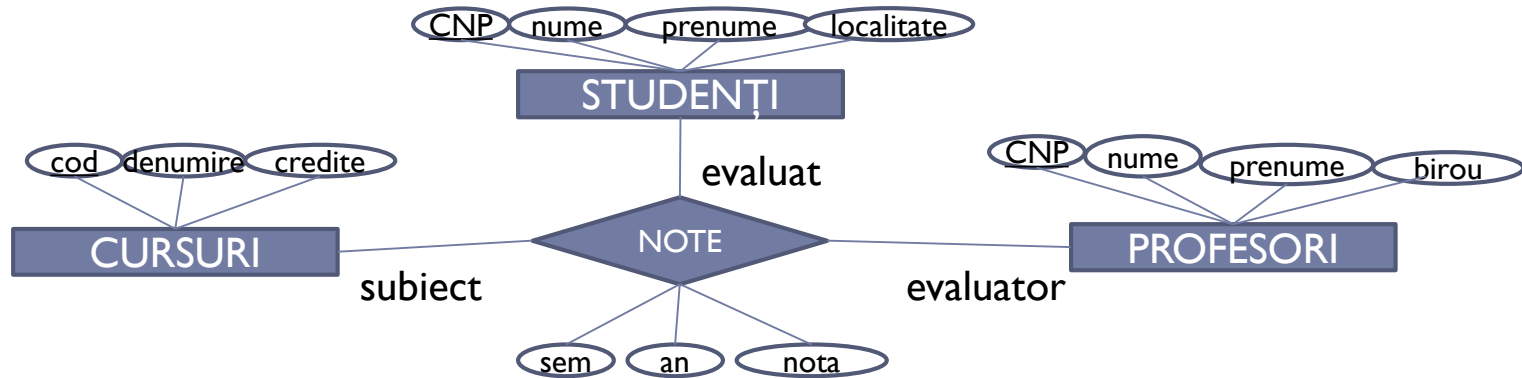
Asocieri n-are

Clase de asociere

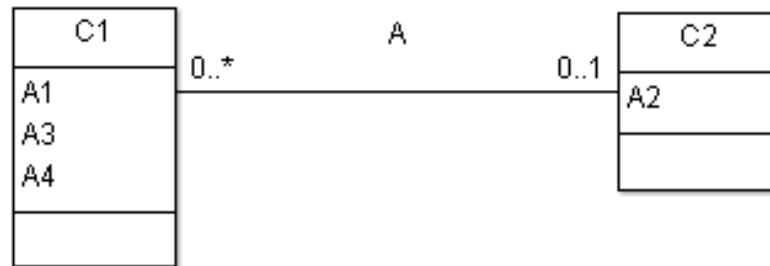
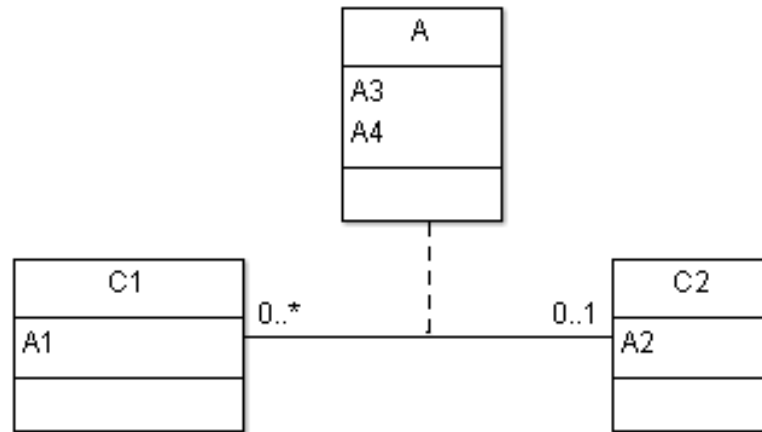

Clase de asociere

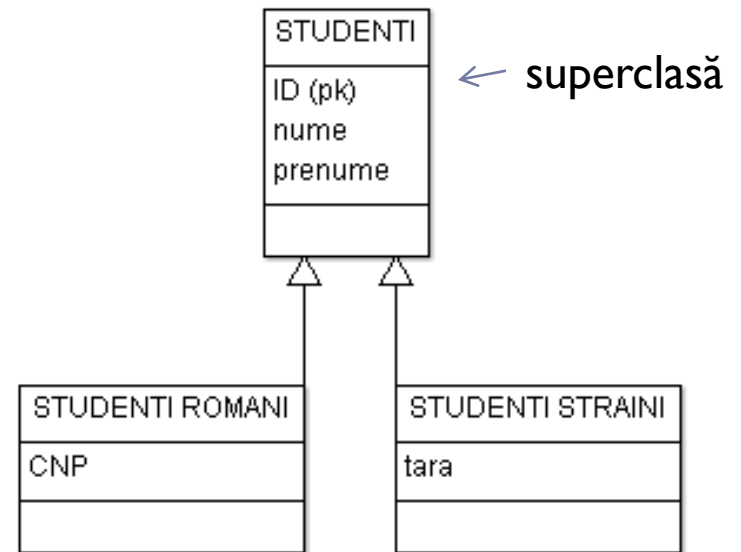
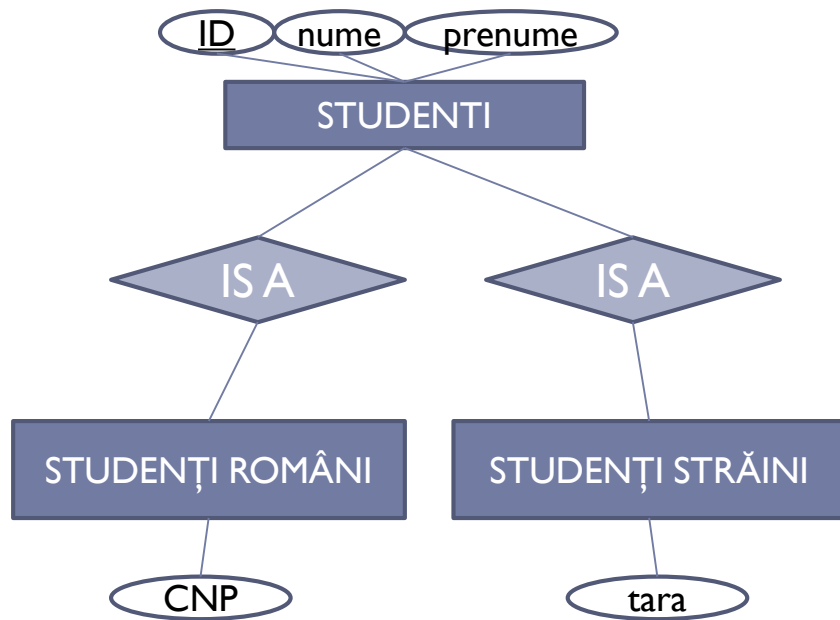

Eliminarea claselor de asociere

- Atunci când avem multiplicitate 0..1 sau 1..1

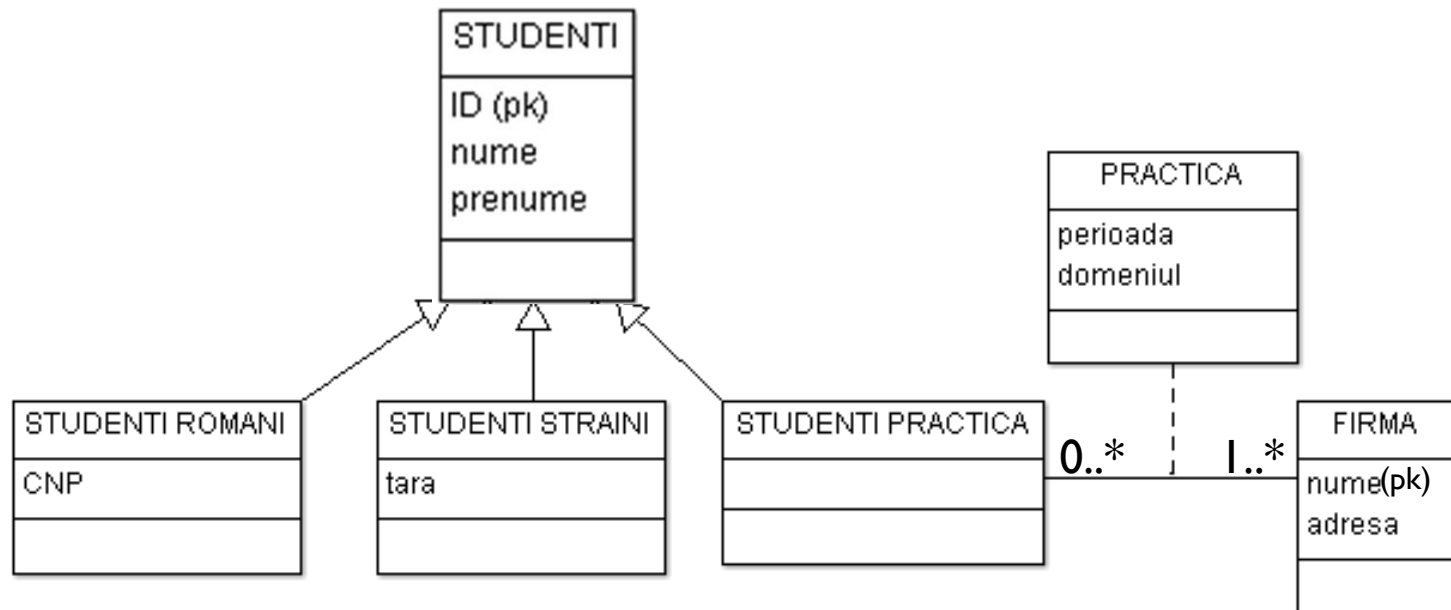

Subclasă (1)

Specializare completă, disjunctă

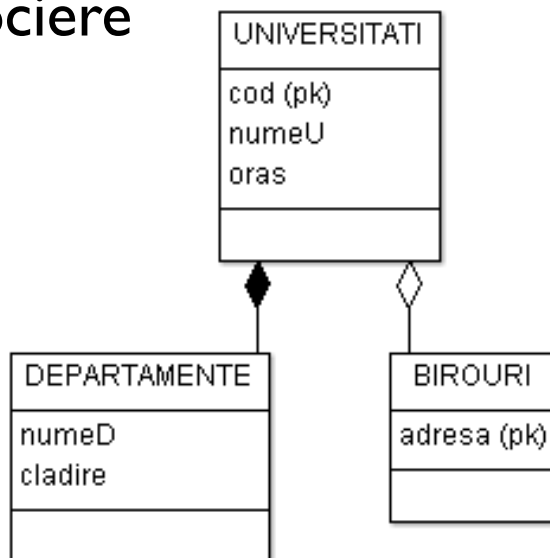
Subclasă (2)

Specializare completă, cu suprapunere

Compoziție și agregare

- ▶ Obiecte dintr-o clasă aparțin obiectelor din altă clasă
- ▶ Tipuri speciale de asociere

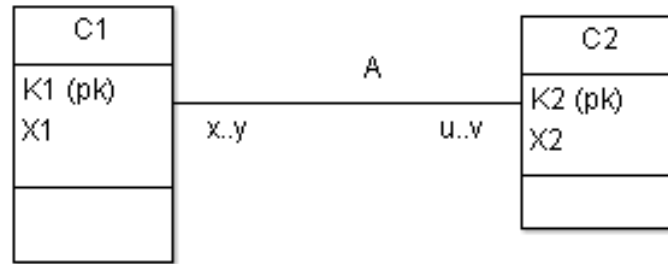

- ▶ Compoziția: **toate** obiectele unei clase *părți* aparțin obiectelor dintr-o clasă *compusă*; clasei *părți* îi corespunde de obicei o entitate slabă (multiplicitate 1..1; fără cheie primară);
- ▶ Agregarea: **unele** obiecte dintr-o clasă aparțin obiectelor din altă clasă (multiplicitate 0..1)

Mapare E/A, UML -> schema BD relațională

E/A	UML	Schema relațională
Mulțime-entitate cu atribut	Clasă	Relație cu cheie primară
Mulțime-asociere fără atribut proprii	Asociere	Relație cu chei străine
Mulțime-asociere cu atribut proprii	Clasă de asociere	Relație cu chei străine și alte atribute
Specializare	Subclasă	Relație cu cheie primară (cea a superclasei) și atribute particulare/specializate
	Compoziție și agregare	Relație cu cheie străină și atribute particulare

Mulțimi-entitate/clase și asocieri

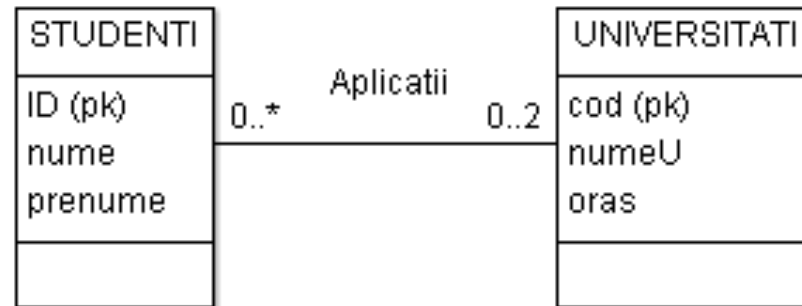
$\{C1(\underline{K1}, X1), C2(\underline{K2}, X2), A(K1, K2)\}$

► Cheia primară pentru asociere depinde de multiplicitate

x..y	u..v	Cheia primară pt A	Observații
0..1 1..1	*	K2	Nu e necesară relația A $\{C1(\underline{K1}, X1), C2(\underline{K2}, X2, K1)\}$
*	0..1 1..1	K1	Nu e necesară relația A $\{C1(\underline{K1}, X1, K2), C2(\underline{K2}, X2)\}$
*	*	(K1, K2)	

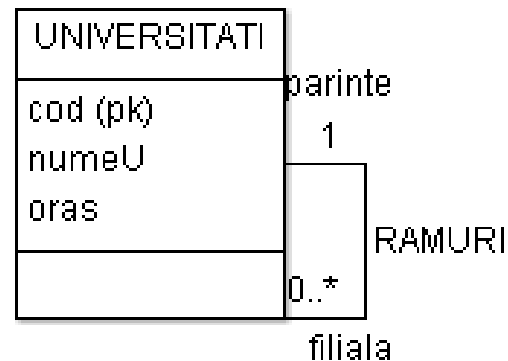
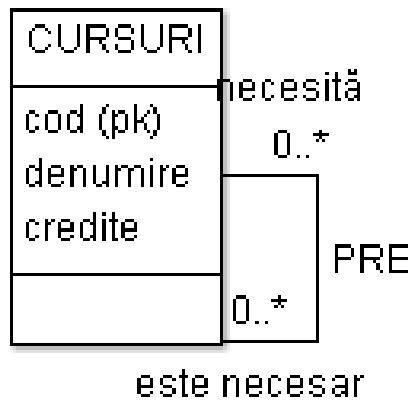
???

► Fie diagrama

► Mai este posibilă renunțarea la relația corespunzătoare asocierii?

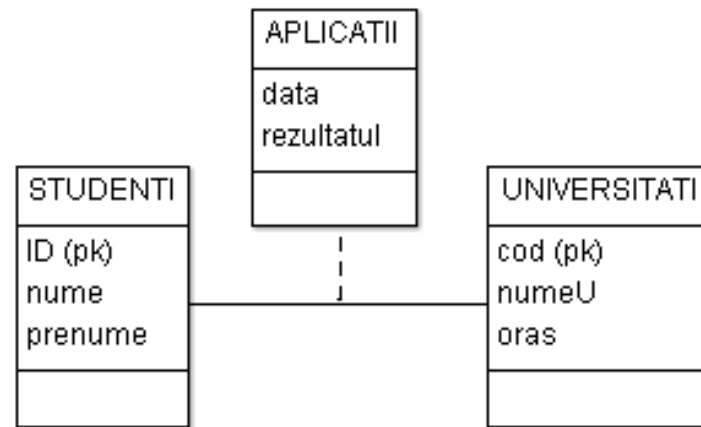
Asocieri recursive

{CURSURI (cod, denumire, credite)
PRE (cod1, cod2)}

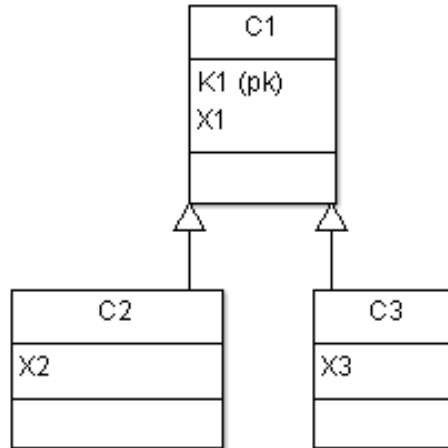
{UNIVERSITATI (cod, numeU, oras)
RAMURI (codFiliala, codParinte)}

Clase de asociere

{STUDENTI (ID, nume, prenume)
UNIVERSITATI (cod, numeU, oras)
APLICATII (ID, cod, data, rezultatul)}

Specializare / Subclase

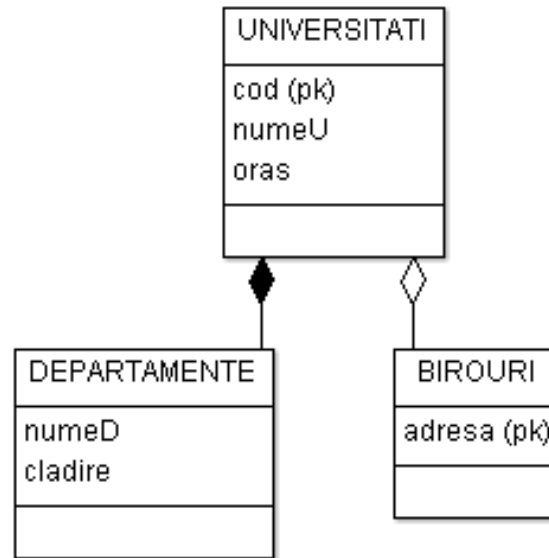
► Posibilități

- Relații subclasă ce conțin cheia superclasei și attributele specializate
 $C1(\underline{K1}, X1), C2(\underline{K1}, X2), C3(\underline{K1}, X3)$
- Relații subclasă ce conțin attributele superclasei (inclusiv atributul cheie) și attributele specializate; superclasa conține doar tuple nespecializate
 $C1(\underline{K1}, X1), C2(\underline{K2}, X1, X2), C3(\underline{K2}, X1, X3)$
- O singură relație ce conține attributele din superclasă și subclasă
 $C(\underline{K1}, X1, X2, X3)$

???

-
- Fie superclasa S cu un număr de subclase. Considerăm că relația de specializare este incompletă și cu suprapunere. Dacă n_1 , n_2 și n_3 reprezintă numărul total de tuple necesare fiecărei scheme de decodificare din cele 3 date anterior (în ordinea dată), care este relația dintre cele 3 valori?
- $n_1 < n_2 < n_3$
 - $n_1 \leq n_2 \leq n_3$
 - $n_3 < n_2 < n_1$
 - $n_3 \leq n_2 \leq n_1$

Compoziție și agregare

{ UNIVERSITATI(cod, numeU, oras)
DEPARTAMENTE(codU, numeD, cladire)
BIROURI (codU, adresa)}

← NU acceptă NULL
← acceptă NULL

Modelare EA/UML

Sumar

► PROS

- Tehnică populară de modelare conceptuală
- Construcții expresive, descriu punctul de vedere personal asupra aplicației
- Permite exprimarea unor tipuri de constrângeri (chei primare, străine, multiplicitate, exclusivitate...)

► CONS

- Tehnică subiectivă (entitate sau atribut, entitate sau asociere, subclasare sau nu, compoziție sau nu)
- Nu permite modelarea tuturor dependentelor
- Necesită utilizarea ulterioară a normalizării

Bibliografie

- ▶ Hector Garcia-Molina, Jeff Ullman, Jennifer Widom: *Database Systems: The Complete Book (2nd edition)*, Prentice Hall; (June 15, 2008)
- ▶ Thomas Connolly, Carolyn Begg: *Database Systems: A Practical Approach to Design, Implementation and Management*, (5th edition) Addison Wesley, 2009

- ▶ Unelte:
 - ▶ <https://createy.com> (diagrame EA, diagrame UML de clasă)
 - ▶ <http://diagramo.com/> (diagrame EA)
 - ▶ <http://argouml-downloads.tigris.org/nonav/argouml-0.32.2/ArgoUML-0.32.2.zip> (diagrame UML de clasă)